

**Ohtude vältimine ja käitumine õnnetuste korral autoralli võistlustel
Info võistlejatele 30.07.2021**

1) Paljusid õnnetusi saab vältida, kui enne lisakatsese startimist vältida lihtsaid vigu ning kontrollida alljärgnevaid asju:

- Kas rehvirõhud on õigel tasemel ning veljed korralikult kinnitatud.
  - Varuge aega rehvide vahetamiseks.
  - Kontrollige rehvirõhke aegsasti, et jääks aega rehvi vahetada.
  - Kindlasti arutage läbi, kes teeb mida, kui rehvi on vaja vahetada (kes võtab tungraua, kes vahetab jne).
- Kinnitage või pange ära kõik lahtised esemed (tööriistad, joogipudelid jne).
  - Autos, kus puudub sõitjate- ja pakiruumi vahesein, on see eriti oluline, sest keegi ei taha tungraud hakkaks salongis „lendama“.
  - Mobiili või veepudeli koht ei ole istme vahel.
  - Kõikidel asjadel oma õige ja korrektne kinnitus.
  - Nipukad/plastiksidemed aitavad, kuid see on enamasti poolik lahendus.
- Turvavarustus peab olema õigesti kasutatud ja kinnitatud.
  - Peasukk käib kiivri alla ja võistluskombe sisse.
  - Õla rihmad lähevad korralikult üle HANS või HYBRID kaelatõe ja kaelatõe rihmad on kinnitatud kiivri külge.
  - Puusarihmad peavad olema pingul.
  - Kõik turvavööd on õige pikkusega.
  - Kiivri rihm on terve ja kinnitatud.
  - GPS on paigutatud nii, et nii juht kui ka kaardilugeja ulatavad seda aktiveerima.
  - Sidesüsteem töötab ja nii juht kui ka kaardilugeja kuulevad üksteist.
  - Leidke see aeg ning kontrollige ülal nimetatud asju juba enne hooldusest väljumist. Vaadake üle ka OK/SOS märgi ja ohutuskolmnurga asukoht ja kättesaadavus.
- Kogu muu varustuse õige ettevalmistus.
  - Kaamera on laetud, korrektselt kinnitatud, mäluaart sees ja kaamera on sisse lülitatud.
  - Kaardilugejal on õige legend.
  - Kaardilugeja kell on õige ja ta oskab seda kasutada.
- Enesetunne ja tervis peab olema korras.
  - Kui te võtate riski ja osalete raskelt haigena, siis te ei sea ohtu ainult ennast, vaid kõiki, kes on võistlustega seotud (korraldaja, kohtunikud, kaasvõistlejad, pealtvaatajad).
  - Autosport ja alkohol ning teised meelemürgid ei käi kokku!

2) Mis võib juhtuda lisakatsel:

- **Väljasõit, variant A (on kannatanuid)**
  - Kannatanud võivad olla nii võistkond ise, kohtunikud, pealtvaatajad, loomad (surnud põdra teele jätmine pole ok).
  - Veenduge olukorra tõsiduses ning vigastuste ulatustes.
  - Teavitage 30-sekundi jooksul (vajutada GPS süsteemil vastavat nuppu) võistluskeskust, kas on vaja abi (SOS või selle erinevad võimalused).
  - Teavitage järgnevat võistlusautot SOS märgiga.

- Kui rada pole läbitav või SOS märk kättesaadav, siis tõstetud risti asetsevad käed pea kohal on märk, et võistlusteestrass on blokeeritud või vajatakse abi.
- SOS märgi näitamisel peab järgmine auto peatuma ja koheselt vajutama OK nuppu või tee blokeerimise nuppu (juhul kui ka järgmine võistlusauto sattus õnnetusse, siis SOS nuppu).
- Õnnetuse korral võib olla puhkenud ka tulekahju ning abistamine on kohustuslik. GPS seadmel on ka selle jaoks eraldi nupp teavitamiseks.
- Õnnetuspaigal peatunud järgmine võistkond peab hindama olukorra tõsidust ning vajadusel abistama vigastatuid.
- Järgnevad võistlejad peavad peatama oma võistlusauto nii, et see oleks ka järgnevatele võistlejatele nähtav.
- Võimalusel helistada koheselt võistluskeskusesse ja teavitada täpselt, mis on juhtunud (kes on kannatanud, palju neid on, millised on vigastused).
- Kui võistlusteestrass pole blokeeritud ja puudub telefoni levi, siis peab õnnetuspaigale jõudnud teine auto edasi sõitma järgmisse raadiopunkti ning andma viivitamatult edasi täpse info õnnetuse kohta (NB! Arvestusega, et peale õnnetuspaika jõudmist enam võidusõitu ei toimu).
- Kõik järgnevad võistlejad, kes õnnetuspaika jõuavad peavad arvestama, et antud katse on nende jaoks tühistatud ja edasi kihutamine või sündmuspaigast mööda sõitmine pole lubatud ja see on karistatav.
- Peatumisel peab ka arvestama, et kiirabi tuleb sündmuskohale mööda katset ja talle peab ruumi jätma.
- Juhul kui võistleja näeb enda ees startinud võistlusautot väljasõitnuna raja ääres, aga võistkonda ei näe, siis on ta kohustatud peatuma ning veenduma, et välja sõitnud auto võistkonnaga on kõik ok.
- Mitte mingil juhul ei tohi võistlejad sõita lisakatsel vastassuunas.
- Kokkuvõtteks:
  - Parem karta kui kahetseda!
  - Tehke ennast nähtavaks ja kontrollige, et teate, kus asuvad OK ja SOS märk ning ohukolmnurk! Kasutage neid õigesti!
  - GPS jälgimine ja selle õige kasutamine tõstab võistluste ohutust!
  - GPS süsteemis aktiveeritud punase lipu teade tähendab, et tuleb koheselt vähendada kiirust ja rahulikus tempos lõpuni sõita! Mitte kunagi ei lubata võistlejatel, kellel aktiveeriti punase lipu teade, uuesti kiiresti sõitma hakata!
  - Õnnetuspaigal peatunud võistlejate aeg parandatakse või määratakse uus aeg võistluste juhi poolt!
  - Arvestage, et teie taga startivad võistlejad tulevad erinevatel aegadel ja stardiaegade intervall pole isegi stardis alati sama!
- **Väljasõit, variant B (kannatanuid pole)**
  - Juhul kui võistkond sõidab rajalt välja ja vigastatuid pole, tuleb hinnata kiirelt olukorda ja teavitada 30-sekundi jooksul (vajutada GPS süsteemil OK nuppu) võistluskeskust, et kõik on korras. Juhul kui naasete rajale, siis peate veenduma, et te ei jää ette teile järgnevale võistlejale ning te ei riku ära tema võistlust.
  - Juhul kui väljasõidu järel pole võimalus võistlust jätkata ning kannatanuid pole, siis peab järgnevale kolmele võistlejale näitama OK märki. Juhul kui väljasõidu järel on tee osaliselt blokeeritud, siis tuleb ohukolmnurk paigaldada **samale** poole teele, kus asub takistus ja **sama** kaugele tee äärest, kui kaugele ulatub takistus. Ohukolmnurk tuleb paigaldada nähtavale kohale aga **mitte lähemale kui 50 meetrit**. Ohutus kohas kaasvõistlejate informeerimine, et osa rajast on blokeeritud või tuleb hoida ühte tee serva on teretulnud.
  - Põial püsti kaasvõistlejatele näidates annate selge signaali, et kõik on ok.

- Kokkuvõtteks:
  - Väljasõidu järel rajale naastes, peate arvestama, et te ei segaks kaasvõistlejaid.
  - GPS jälgimine ja selle õige kasutamine tõstab võistluste ohutust!
  - Juhul kui olete rajalt välja sõitnud ning vajutanud OK nuppu, kuid naasete uuesti rajale, siis ei pea GPS süsteemis midagi eraldi vajutama.
  - Arvestage, et teie taga startivad võistlejad tulevad erinevatel aegadel ja stardiaegade intervall pole isegi stardis alati sama!
- **Tehniline viga**
  - Tehnilise vea või vigastuse remondiks lisakatsel tuleb leida ohutu koht (teetasku, ristmik, laiem teelõik).
  - Peatudes tuleb 30-sekundi jooksul teavitada (vajutada GPS süsteemil OK nuppu) võistluskeskust.
  - Juhul kui võistlusrada on blokeeritud, siis tuleb vajutada vastavat nuppu ning peab liikuma vastu järgnevatele võistlejatele ning nad ohutult peatama (risti asetsevad tõstetud käed).
  - Tee blokeerimise korral helistada ka võistluskeskusesse.
  - Kokkuvõtteks:
    - Peatumine ohutus kohas on ohutum nii teile kui ka kaasvõistlejatele.
    - Rajale naastes, peate arvestama, et te ei segaks kaasvõistlejaid.
    - GPS jälgimine ja selle õige kasutamine tõstab võistluste ohutust!
    - Arvestage, et teie taga startivad võistlejad tulevad erinevatel aegadel ja stardiaegade intervall pole isegi stardis alati sama!
- **Kolmas osapool rajal: teine võistleja, kohtunik, pealtvaataja, loomad.**
  - Üks ohtlikumaid asju autorallis on kui võistlejad sõidavad üksteisele otsa. Seega on ülioluline teavitada koheselt enda väljasõidust nii võistluskeskust kui ka kaasvõistlejaid, et antud riski maandada.
  - Harva, kuid siiski juhtub, et kiirem auto saab rajal kätte aeglasema auto. Palun säilitage rahu ja arvestage, et tegemist on autoralli, mitte kontaktalaga. Kaasvõistleja lükkamine on keelatud ja võib kaasa tuua nii füüsilisi kui materiaalseid vigastusi. Kaotatud aja annab tagasi võistluste juht. Antud palve tuleb esitada vahenduskohtunikule.
  - Kohtunikud ja rajajulgestajad teevad oma tööd, kuid ka nemad on inimesed ja võivad eksida. Korraldajad ja EAL teevad kõik endast oleneva, et nende teadlikust tõsta ja erinevaid riske vältida.
  - Igal juhul, kui lisakatsel juhtub õnnetus võistleja ja kohtuniku või rajajulgestaja vahel, peab võistleja peatuma ja veenduma, et kõik on korras ning vajadusel vajutama SOS nuppu ning käivitama SOS protseduuri.
  - Rajajulgestajatele on antud analoogsed juhised võistlejatega:
    - Tõstetud risti asetsevad käed pea kohal on märk, et võistlustrass on blokeeritud või vajatakse abi.
    - Suunavad liigutused hoidmaks ühele rajapoolle.
    - Pöial püsti, kõik on OK (seda ei kasutata võistlejatele).
  - Pealtvaatajad ei tohiks liikuda võistlusrajal 30 minutit enne esimese auto starti ja kuni lõpuauto tuleamiseni, kuid kahjuks pole see alati nii. Selleks luuakse pigem spetsiaalseid pealtvaatajate kohti, et publikut paremini hallata. Probleemidest publikuga andke julgelt teada ka lisakatses finišis.
  - Igal juhul, kui lisakatsel juhtub õnnetus võistleja ja pealtvaataja vahel, peab võistleja peatuma ja veenduma, et kõik on korras ning vajadusel vajutama SOS nuppu ning käivitama SOS protseduuri.

- Mets- ja koduloomad katsel pole õnneks tavaline olukord, kuid siiski on erinevaid õnnetusi juhtunud. Loodame võistlejate kainele mõistusele ja arusaamisele, et mis võib juhtuda. Vigastada saanud suurem loom (põder, lehm) on ohtlik nii järgnevatele võistlejatele kui ka kohtunikele ning pealtvaatajatele. Probleemidest andke julgelt teada ka lisakatse finišis.
- Kokkuvõtteks:
  - Kriisiolukordades säilitage rahu!
  - Jagage infot lisakatse finišis.
  - Probleemide tõttu kaotatud aja saab hüvitada võistluste juht.
  - **NB! Kõik katkestanud võistlejad peavad võistluste lõpus/käigus oma võistlusauto tehnilisele komisjonile kontrolliks ette näitama!**
- **Looduse vastu ei saa:**
  - Ei ole haruldane, kui tuul murrab puu ja see tõkestab katse.
  - Metsatulekahju võib tekkida nii väljasõidu, pealtvaatajate või ka looduse enda poolt põhjustatuna.
  - Tõsine vihm ja üleujutus pole Eestis tavapärane, kuid võimalik siiski.
  - Kokkuvõtteks:
    - Teavitage koheselt võistluskeskust looduse poolt tekitatud takistused, mis on läbimatud või ohtlikud!
    - Arvestage, et teie taga startivad võistlejad tulevad erinevatel aegadel ja stardiaegade intervall pole isegi stardis alati sama!

Edu ja ohutut võistlust!